

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0031/2011

8.2.2011

SPRAWOZDANIE

w sprawie ubóstwa kobiet w Unii Europejskiej
(2010/2162(INI))

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

Sprawozdawca Rovana Plumb

Sprawozdawca komisji opiniodawczej (*):

Gabriele Zimmer, Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

(*) Procedura obejmująca zaangażowane komisje – art. 50 Regulaminu

PR_INI

RR\856583PL.doc

PE452.590v02-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	22
OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH	28
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	35

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie ubóstwa kobiet w Unii Europejskiej (2010/2162(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 oraz art. 3 ust. 3 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 8, 151, 153 i 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych UE, a zwłaszcza jej postanowienia dotyczące praw socjalnych oraz równości mężczyzn i kobiet,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych z 1966 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (konwencja CEDAW), przyjętą w 1979 r.,
- uwzględniając deklarację pekińską i platformę działania 4. Światowej Konferencji Kobiet, przyjęte w Pekinie w dniu 15 września 1995 r.,
- uwzględniając milenijne cele rozwoju określone przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 2000 r., zwłaszcza cel pierwszy (eliminację skrajnego ubóstwa i głodu) i cel trzeci (wspieranie równości mężczyzn i kobiet),
- uwzględniając rezolucję nr 1558 (2007) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie feminizacji ubóstwa,
- uwzględniając dyrektywę 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przerwana)¹,
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1098/2008/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)²,
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 283/2010/UE z dnia 25 marca 2010 r. ustanawiającą europejski instrument mikrofinansowy na rzecz zatrudnienia i włączenia społecznego Progress³,

¹ Dz.U. L 204 z 26.07.06, s.

² Dz.U. L 298 z 7.11.2008, s.

³ Dz.U. L 87 z 7.4.2010, s. 1.

- uwzględniając projekt konkluzji Rady z dnia 30 października 2007 r. w sprawie przeglądu realizacji pekińskiej platformy działania przez państwa członkowskie oraz instytucje UE – Wskaźniki dotyczące kobiet i ubóstwa (13947/07),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 3 października 2008 r. w sprawie realizacji celów barcelońskich w zakresie struktur opieki nad dziećmi do osiągnięcia wieku obowiązku szkolnego (COM(2008)0638),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji w sprawie równości kobiet i mężczyzn – rok 2010 (COM(2009)0694),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji załączony do sprawozdania Komisji w sprawie równości kobiet i mężczyzn (SEK(2009)1706),
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015 (COM(2010)0491),
- uwzględniając dokumenty robocze służb Komisji załączone do komunikatu Komisji w sprawie strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015 (SEK(2010)1079) i (SEK(2010)1080),
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Europa 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” (COM(2010)2020),
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy z dnia 24 marca 2010 r. zatytułowane „Drugie europejskie badanie dotyczące jakości życia: życie rodzinne i praca”,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 13 października 2005 r. w sprawie kobiet i ubóstwa w Unii Europejskiej¹,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 18 listopada 2008 r. zawierającą zalecenia dla Komisji dotyczące stosowania zasady równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet²,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy³,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 10 lutego 2010 r. w sprawie równouprawnienia kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej – 2009⁴,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 17 czerwca 2010 r. na temat aspektu płci w spadku koniunktury i kryzysie finansowym,⁵

¹ Dz.U. C 233 E z 28.9.2006, s. 130.

² Dz.U. C 16E z 22.1.2010, s.

³ Teksty przyjęte, P6_TA(2009)0371.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0021.

⁵ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0231.

- uwzględniając własną rezolucję z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie oceny wyników planu działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn na lata 2006-2010 oraz zaleceń na przyszłość¹,
 - uwzględniając własną rezolucję z dnia 7 września 2010 r. w sprawie roli kobiet w starzejącym się społeczeństwie²,
 - uwzględniając własną rezolucję z dnia 19 października 2010 r. w sprawie kobiet w niepewnej sytuacji zawodowej³,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia oraz opinię Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A7-0031/2011),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z wymienioną wyżej decyzją nr 1098/2008/WE działania w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym powinny uwzględniać różne zagrożenia i wymiary ubóstwa i wykluczenia społecznego, którego doświadczają kobiety i mężczyźni; mając na uwadze, że 85 mln Europejczyków żyje poniżej progu ubóstwa, a 17% kobiet w 27 państwach członkowskich UE uznaje się za żyjące w ubóstwie; mając ponadto na uwadze, że w ostatnich dziesięciu latach liczba kobiet żyjących w ubóstwie zwiększyła się nieproporcjonalnie w stosunku do mężczyzn; mając na uwadze, że ubóstwo rodziców często prowadzi do ubóstwa dzieci i poważnie wpływa na dzieci w późniejszym okresie życia,
- B. mając na uwadze, że Unia Europejska zmagą się z poważnym kryzysem gospodarczym, finansowym i społecznym, który dotyka zwłaszcza kobiety, zarówno na rynku pracy, jak i w życiu prywatnym, gdyż są bardziej narażone na nietrwałość zatrudnienia, zwolnienia i w mniejszym stopniu objęte są systemem ochrony socjalnej; mając ponadto na uwadze, że w czasie recesji gospodarczej osoby, które już wcześniej były narażone na ryzyko życia w ubóstwie – w przeważającej większości kobiety – są jeszcze bardziej zagrożone, w szczególności zaś dotyczy to grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji z wielu przyczyn,
- C. mając na uwadze, że środki oszczędnościowe zastosowane w całej UE szczególnie negatywnie wpłyną na kobiety, które dominują w sektorze publicznym zarówno jako osoby zatrudnione, jak i usługobiorcy,
- D. mając na uwadze, że walka z ubóstwem jest jednym z pięciu mierzalnych celów Komisji zaproponowanych w ramach strategii Europa 2020; mając na uwadze, że zintegrowana wytyczna nr 10 strategii Europa 2020 (promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa) będzie zachęcać do przyjmowania krajowych strategii politycznych w szczególności na rzecz ochrony kobiet przed zagrożeniem związanym z popadnięciem w ubóstwo, zapewniając bezpieczeństwo dochodów rodzicom samotnie wychowującym dzieci i starszym kobietom;

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0232.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0306.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0365.

- E. mając na uwadze, że kobiety są tradycyjnie w większym stopniu zagrożone ubóstwem – zwłaszcza samotne matki oraz kobiety po 65. roku życia, które często otrzymują emeryturę odpowiadającą zaledwie minimum socjalnemu – a dzieje się tak z różnych powodów, m. in. takich jak przerwanie bądź zaprzestanie pracy zawodowej w celu podjęcia obowiązków rodzinnych lub praca w przedsiębiorstwie męża, co dotyczy szczególnie sektora handlu i rolnictwa, bez wynagrodzenia i przynależności do systemu zabezpieczenia społecznego; mając na uwadze, że celem większości strategii jest wspieranie rodzin z dziećmi, podczas gdy 35% gospodarstw domowych to gospodarstwa jednoosobowe, przeważnie kobiety,
- F. mając na uwadze, że zasada równości kobiet i mężczyzn jest narzędziem w walce z ubóstwem kobiet, gdyż ma pozytywny wpływ na wydajność i wzrost gospodarczy oraz niesie za sobą większy udział kobiet w rynku pracy, co z kolei przynosi wielorakie korzyści społeczne i gospodarcze,
- G. mając na uwadze, że wskaźnik zatrudnienia kobiet wynosi średnio 59,1%; mając na uwadze, że od 2000 r. średnia różnica w wysokości płac między kobietami i mężczyznami nadal utrzymuje się na wysokim poziomie, wynosząc 18% w całej UE i aż do ponad 30% w niektórych państwach członkowskich w 2010 r., podczas gdy zasada równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet jest jedną z podstawowych zasad określonych w europejskich traktatach; mając na uwadze, że segregacja płciowa na rynku pracy ma dla kobiet bezpośrednie konsekwencje,
- H. mając na uwadze, że w 16 państwach członkowskich zagrożenie skrajnym ubóstwem wśród kobiet znacznie przekracza zagrożenie skrajnym ubóstwem wśród mężczyzn,
- I. mając na uwadze, że samo tylko zatrudnienie nie stanowi wystarczającej ochrony przed skrajnym ubóstwem; mając na uwadze, że głównie wskutek segregacji zawodowej więcej kobiet niż mężczyzn wykonuje prace niskopłatne, natomiast często zdarza się, że same świadczenia z tytułu opieki społecznej nie zapewniają ochrony przed skrajnym ubóstwem,
- J. mając na uwadze, że im dłuższy okres życia w ubóstwie przy szczególnie niskim dochodzie, tym wyższe ryzyko popadnięcia w stały niedostatek dóbr materialnych i wykluczenie społeczne; mając w związku z tym na uwadze, że środki zwalczania ubóstwa powinny nie tylko służyć pomocy osobom już żyjącym w stanie skrajnego niedoboru dóbr materialnych, lecz także zmierzać do zapobiegania występowaniu i do zwalczania czynników, które doprowadzają obywateli, a w szczególności kobiety, do skrajnego braku dóbr materialnych i społecznych,
- K. mając na uwadze, że ilość czasu poświęconego na niepłatną pracę i na codzienne zaangażowanie w prace opiekuńcze w znacznym stopniu różni się w zależności od wieku i płci; mając na uwadze, że zwłaszcza kobiety wykonują największą ilość nieodpłatnej pracy;
- L. mając na uwadze, że powszechny dostęp do dobrej jakości usług w zakresie wsparcia, jak infrastruktura opieki nad dziećmi, opieki nad osobami starszymi i innymi osobami pozostającymi na utrzymaniu, jest istotny dla równego udziału kobiet i mężczyzn w rynku pracy oraz jako sposób na zapobieganie ubóstwu i ograniczanie go,

- M. mając na uwadze, że starsi ludzie, w porównaniu z ogółem społeczeństwa, są w większym stopniu narażeni na ubóstwo, gdyż problem ten dotyczył około 19% osób w wieku 65 lat i powyżej w 2008 r. w UE-27, mając na uwadze, że starsze kobiety są w szczególnie niepewnej sytuacji, ponieważ ich prawo do emerytury jest często pochodną stanu cywilnego (emerytura małżeńska lub wdowia) i ponieważ rzadko posiadają one wystarczające własne uprawnienia emerytalne z uwagi na przerwy w pracy zawodowej, różnicę między wynagrodzeniami kobiet i mężczyzn oraz inne czynniki, a także mając na uwadze, że w rezultacie kobiety są bardziej niż mężczyźni dotknięte stałym i skrajnym ubóstwem (22% kobiet w wieku 65 lat jest zagrożonych ubóstwem, natomiast wśród mężczyzn odsetek ten wynosi 16%),
- N. mając na uwadze, że ciąża wpływa na zawodowe i edukacyjne szanse kobiet w większym stopniu niż dzieje się to w przypadku mężczyzn, np. gdy w wyniku nieplanowanych ciąż kobiety zmuszone są do wczesnego zakończenia edukacji,
- O. mając na uwadze, że kobiety, w szczególności na obszarach wiejskich, częściej niż mężczyźni, wchodzi w skład nieformalnej gospodarki, nie są zarejestrowane na oficjalnym rynku pracy lub mają krótkoterminowe umowy o pracę, co stwarza specyficzne problemy w zakresie praw socjalnych kobiet, w tym praw przysługujących w okresie ciąży, urlopu macierzyńskiego i karmienia piersią, nabywania praw emerytalnych i dostępu do zabezpieczenia społecznego,
- P. mając na uwadze, że ubóstwo jest czynnikiem towarzyszącym zwiększonemu ryzyku występowania przemocy związanej z płcią, będącej poważną przeszkodą na drodze do równości płci; mając na uwadze, że ponieważ przemoc domowa często prowadzi do utraty pracy, do problemów zdrowotnych i do bezdomności, może ona również spychać kobiety poniżej granicy ubóstwa; mając ponadto na uwadze, że handel ludźmi jest współczesną formą niewolnictwa, która dotyka kobiety i dziewczęta, jest problemem o wielkiej skali i stanowi znaczący czynnik zarówno powodowany ubóstwem, jak i je warunkujący,
- Q. mając na uwadze, że przemoc wobec kobiet we wszystkich swoich postaciach jest jednym z najpowszechniejszych naruszeń praw człowieka, wykraczającym poza granice geograficzne, gospodarcze czy społeczne; mając na uwadze, że jest ona palącym problemem w Unii, gdzie około 20%-25% dorosłych kobiet pada ofiarą przemocy fizycznej, a ponad 10% – przemocy seksualnej,
- R. należy przypomnieć, że kobiety niepełnosprawne są dyskryminowane w kręgu rodzinnym i w zakresie kształcenia, że ich możliwości dostępu do zatrudnienia zawężają się, a ochrona socjalna, jaką są objęte, w znacznej mierze nie daje im szans na wyjście z ubóstwa, i dlatego konieczne jest, by państwa członkowskie poświęcały niepełnosprawnym kobietom szczególną uwagę, jakiej potrzebują one, by korzystać ze swoich praw, i proponowały działania mające na celu integrację tych osób dzięki działaniom uzupełniającym bądź wspierającym;
- S. zwraca uwagę, że to kobiety muszą znosić w większym stopniu ubóstwo, gdyż są na nie bardziej narażone, zwłaszcza w przypadku grup kobiet potrzebujących szczególnej uwagi, takich jak kobiety niepełnosprawne, w starszym wieku i samotnie wychowujące dzieci (zwłaszcza samotne matki i wdowy wychowujące dzieci), a także grup, w przypadku których występuje duże ryzyko wykluczenia, np. kobiet romskich (którym tradycja w

sposób wyłączny narzuca prace domowe i opiekuńcze, przedwcześnie odsuwając je od kształcenia i zatrudnienia) czy imigrantek; dlatego podkreśla konieczność stworzenia dobrych warunków pracy, w tym ochrony praw do godnego wynagrodzenia, urlopu macierzyńskiego, a także środowiska pracy, w którym nie występuje dyskryminacja, co ma dla tych kobiet podstawowe znaczenie;

- T. mając na uwadze, że celem programu Progress jest wspieranie skutecznego wdrożenia zasady równości płci oraz promowanie włączenia problematyki równości płci do głównego nurtu wszystkich strategii politycznych UE; mając na uwadze, że program ten jest narzędziem o ogromnym znaczeniu dla zwalczania feminizacji ubóstwa,
- U. mając na uwadze, że oczekiwana długość życia jest o około sześć lat wyższa w przypadku kobiet niż w przypadku mężczyzn –statystyki dla UE-27 wskazywały w 2007 r., że mężczyźni dożywają wieku 76 lat, zaś kobiety 82 lat; mając na uwadze, że w istotny sposób wpływa to na ubóstwo kobiet, szczególnie dlatego, że kobiety w większym stopniu niż mężczyźni doświadczają trudności w dostępie do systemów zabezpieczenia społecznego i emerytur,

Feminizacja ubóstwa

1. uważa, że zapobieganie ubóstwu kobiet i ograniczanie go jest istotną częścią podstawowej zasady społecznej solidarności, którą wyznaje Unia Europejska zgodnie z art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, zakładającego równouprawnienie kobiet i mężczyzn, sprawiedliwość i ochronę socjalną oraz zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji;
2. uznaje, że „feminizacja ubóstwa” oznacza, iż ubóstwo jest częstsze wśród kobiet niż wśród mężczyzn, że ubóstwo kobiet jest bardziej dotkliwe niż ubóstwo mężczyzn i że ubóstwo kobiet wzrasta;
3. zwraca uwagę, że zgodnie ze wskaźnikiem Eurostatu dotyczącym zagrożenia ubóstwem w 2008 r. zagrożonych ubóstwem było prawie 85 mln osób w Unii Europejskiej i że – jak się szacuje – zgodnie ze wskaźnikiem dotyczącym niedostatku materialnego liczba ta wzrośnie do 120 mln osób; uważa, że z decyzji Rady w sprawie wskaźników ubóstwa mogą wynikać niejasności dotyczące ogólnego celu zmniejszenia o 20 milionów liczby osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do 2020 r. (zmniejszenie o 23,5% według wskaźnika Eurostatu dotyczącego zagrożenia ubóstwem, ale tylko o 16,7 % według wskaźnika dotyczącego niedostatku materialnego); podkreśla, że większość osób żyjących w ubóstwie w Unii Europejskiej to kobiety i że sytuacja ta wynika z bezrobocia, niepewności zatrudnienia, niskich zarobków, rent i emerytur niższych niż minimalne wynagrodzenie oraz trudności w dostępie do wysokiej jakości usług publicznych w różnorodnych dziedzinach;
4. zaznacza, że nierówność płci utrudnia ograniczanie ubóstwa i zagraża perspektywom rozwoju gospodarczego i społecznego;
5. zwraca się do państw członkowskich o przekrojowe zawarcie koncepcji równości płci we wszystkich strategiach politycznych dotyczących zatrudnienia i szczególnych środkach na rzecz poprawy dostępu do miejsc pracy, unikania nadmiernego udziału kobiet w niepewnym zatrudnieniu, zwiększania trwałego udziału kobiet w zatrudnieniu oraz

rozwoju ich kariery zawodowej, a także na rzecz zmniejszenia segregacji płciowej na rynku pracy, z uwzględnieniem przyczyn bezpośrednich i pośrednich;

6. wskazuje, że ubóstwo kobiet jest nie tylko wynikiem niedawnego kryzysu gospodarczego, ale konsekwencją wielu czynników, w tym stereotypów, istniejących różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, barier powodowanych brakiem godzenia życia rodzinnego z zawodowym, dłuższej średniej długości życia kobiet i ogólnie różnego rodzaju dyskryminacji ze względu na płeć, której ofiarami padają głównie kobiety;
7. przypomina, że Komisja Europejska ogłosiła rok 2010 „Rokiem walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym”, żeby ponownie podkreślić i umocnić polityczne zaangażowanie Unii Europejskiej w spowodowanie zdecydowanego przełomu w walce z ubóstwem i uznać podstawowe prawo osób żyjących w ubóstwie i w sytuacji wykluczenia społecznego do godnego życia i bycia pełnoprawnymi członkami społeczeństwa;
8. przypomina, że Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010 miał być nie tylko kampanią w mediach, ale inicjatywą na rzecz dalszego pobudzania wielowymiarowych strategii politycznych w zakresie zwalczania ubóstwa i bardziej zaawansowanych wskaźników ubóstwa; dlatego zwraca się do Komisji o dokonanie krytycznego przeglądu nowych środków przyjmowanych przez państwa członkowskie w celu przezwyciężenia ubóstwa i wykluczenia społecznego w tym kontekście;
9. uważa, że konieczne jest utrzymanie zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym, zdecydowanego zaangażowania na rzecz kolejnych postępów ku równouprawnieniu za pomocą strategii będących następstwem przyjętego przez Radę Europejską planu działania Komisji Europejskiej w dziedzinie równouprawnienia, a także za pomocą ram działania w dziedzinie równouprawnienia uzgodnionych przez europejskich partnerów społecznych;
10. podkreśla, że równouprawnienie stanowi jeden z warunków wstępnych dla zrównoważonego rozwoju, zatrudnienia, konkurencyjności i spójności społecznej;
11. zachęca Komisję i Radę do należytego uwzględnienia żądań Parlamentu wyrażonych w jego rezolucjach – z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie oceny realiów społecznych¹, z dnia 9 października 2008 r. w sprawie propagowania integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w Unii Europejskiej², z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy³ oraz z dnia 20 października 2010 r. w sprawie roli minimalnego dochodu w walce z ubóstwem i promowaniu społeczeństwa integracyjnego w Europie⁴ – przy opracowywaniu strategii politycznych i środków na następny etap Otwartej Metody Koordynacji na rzecz włączenia społecznego i ochrony socjalnej, strategii włączenia społecznego i przewodniej inicjatywy „Europa 2020” w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, przy udziale wszystkich zainteresowanych stron w procesie uczestnictwa;

¹ Dz.U. C 287E z 6.11.2008, s. 463.

² Dz.U. C 9E z 15.1.2010, s. 11

³ Teksty przyjęte, P6_TA(2009)0371.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0375.

12. przyjmuje do wiadomości komunikat Komisji w sprawie strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015; wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do przyjęcia perspektywy ukierunkowanej konkretnie na problemy związane z równością płci, jako kluczowego składnika wszystkich wspólnych strategii politycznych i krajowych programów mających na celu eliminację ubóstwa i zwalczanie wykluczenia społecznego;
13. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji „Europejski program walki z ubóstwem”; wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania w ramach tego programu problematyki równości płci;
14. wzywa Komisję do wzmocnienia europejskiej strategii na rzecz integracji społecznej i ochrony zgodnie ze wspomnianą wyżej inicjatywą „Europejski program walki z ubóstwem” oraz do nasilenia działań na rzecz poprawy sytuacji w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci, co pozwoli im godnie żyć;
15. jest krytyczny wobec faktu, że projekty wychodzenia z kryzysu gospodarczego koncentrują się głównie na dziedzinach zatrudnienia zdominowanych przez mężczyzn; wzywa państwa członkowskie do uwzględnienia problematyki równości płci w ich planach wychodzenia z recesji przez promocję i wspieranie zatrudnienia kobiet w sektorach strategicznych dla rozwoju oraz przez przyjęcie szczególnych środków na rzecz szkolenia wstępnego i ustawicznego, ukierunkowanej integracji na rynku pracy, bardziej elastycznych godzin pracy, równości płac oraz przeglądu systemów podatkowych i emerytalnych, a także do dostosowania budżetów w taki sposób, by zagwarantować wszystkim równy dostęp do wydatków sektora publicznego, zarówno w celu zwiększenia zdolności produkcyjnej, jak i w celu zaspokojenia potrzeb społecznych kobiet;
16. zwraca uwagę, że w wyniku kryzysu gospodarczego bezrobocie i trudności społeczne wciąż zwiększają się w niektórych państwach członkowskich i że w różny sposób dotyczą one młodzież, osoby starsze, mężczyzn i kobiety oraz ich rodziny, w związku z czym wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do potwierdzenia ich zobowiązania oraz do przyjęcia konkretnych środków w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, zwłaszcza ubóstwa wśród kobiet i jego bezpośrednich konsekwencji w kręgu rodzinnym, jako że skrajne ubóstwo i wykluczenie społeczne stanowią naruszenie praw człowieka, a zjawiskiem tym jest dotknięty co najmniej jeden na sześć Europejczyków; wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do położenia szczególnego nacisku na najsłabsze grupy (rodziców samotnie wychowujących dzieci, rodziny z trojgiem lub więcej dzieci, osoby niepełnosprawne, mniejszości etniczne, zwłaszcza Romów, osoby mieszkające w mikroregionach o najbardziej niekorzystnej sytuacji, ludzi o obniżonej zdolności do pracy i młodych ludzi bez doświadczenia zawodowego); uważa, że dostęp do edukacji i rynku pracy oraz uczestnictwo w życiu społecznym jest konieczne do godnego życia; wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do dopilnowania, by podjęte zostały środki mające na celu zwalczanie ubóstwa wśród dzieci i by wszystkie dzieci miały w życiu równe szanse;
17. zwraca uwagę, że wejście kobiet na rynek pracy w ciągu ostatnich dziesięcioleci oznacza większy bezpośredni wpływ recesji nie tylko na same kobiety, ale także na gospodarstwa domowe, których dochody zostaną znacznie uszczuplone wskutek utraty pracy przez kobiety; podkreśla, że bezrobocie wśród kobiet może nieproporcjonalnie wzrosnąć

z uwagi na ogłoszone cięcia budżetów w sektorze publicznym, ponieważ większość pracowników służb oświatowych, ochrony zdrowia i socjalnych to kobiety; Poprawka

18. zachęca Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia wskaźników dotyczących kobiet i ewolucji ubóstwa w związku z pekińską platformą działania, jako narzędzi służących monitorowaniu wpływu szerszych strategii politycznych w obszarze socjalnym, gospodarczym i zatrudnienia na ograniczanie ubóstwa; wzywa państwa członkowskie do znalezienia bardziej odpowiednich metod pomiaru ubóstwa wśród kobiet; Poprawka
19. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przekazywania systematycznych zdezagregowanych danych i informacji w ramach sprawozdawczości krajowej w rocznym wspólnym sprawozdaniu dotyczącym ochrony socjalnej i integracji społecznej;
20. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia nowych indywidualnych wskaźników dotyczących ubóstwa i kobiet, jako narzędzi monitorowania wpływu szerszych strategii politycznych, społecznych, gospodarczych i związanych z zatrudnieniem na kobiety i ubóstwo;
21. podkreśla konieczność wypracowania porozumienia co do dalszych działań dotyczących Karty kobiet, po przeprowadzeniu szerokich konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz po uwzględnieniu opinii partnerów socjalnych i społeczeństwa obywatelskiego, w celu wspierania mechanizmów służących osiągnięciu równości płci we wszystkich aspektach życia społecznego, gospodarczego i politycznego;
22. zwraca szczególną uwagę na konieczność kontynuowania badań i analiz dotyczących zjawiska feminizacji ubóstwa; wzywa Komisję i Eurofund do współpracy z Europejskim Instytutem ds. Równości Kobiet i Mężczyzn oraz do zainicjowania ukierunkowanych badań w celu dokonania oceny m.in. wpływu światowego kryzysu na kobiety;
23. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wszystkim, a zwłaszcza ludziom młodym i osobom starszym, dostępu do podstawowych usług zdrowotnych;
24. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia dostępu do systemu profilaktyki i do diagnostyki patologii typowych dla starszych kobiet, co pozwoli na zwalczanie wykluczenia społecznego i ubóstwa;
25. wzywa państwa członkowskie do ułatwienia imigrantkom dostępu do usług zdrowotnych w zakresie patologii wywołanych odmiennymi zwyczajami żywieniowymi i praktykami rytualnymi; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do nakreślenia polityki zdrowotnej mającej na celu zwalczanie niebezpiecznych dla zdrowia kobiet praktyk przyczyniających się również do ich wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz zapobieganie takim praktykom;
26. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania, że realizacji polityki równouprawnienia i stosowania zasad unijnych na wszystkich szczeblach, od lokalnego po krajowy;
27. przypomina, że walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym ma być prowadzona zarówno w ramach Unii Europejskiej, jak i poza nią, z myślą o wypełnieniu zobowiązania

Unii Europejskiej i państw członkowskich do osiągnięcia do 2015 r. wyznaczonych przez ONZ milenijnych celów rozwoju;

Walka z ubóstwem kobiet poprzez strategie w dziedzinie polityki pracy i ochrony socjalnej

28. wzywa państwa członkowskie do ustanowienia specjalnych programów w celu wspierania aktywnego włączenia lub ponownej integracji kobiet na rynku pracy oraz specjalnych możliwości kształcenia ustawicznego mających na celu dostarczanie umiejętności i kwalifikacji – co wiąże się z podwyższeniem statusu, zwiększeniem pewności siebie i tworzeniem potencjału – niezbędnych w świetle strategii Europa 2020, która kładzie nacisk na projekty i programy dotyczące transformacji ekologicznej, tzn. na sektor energii odnawialnej, naukę i zielone, związane z intensywnym wykorzystaniem technologii miejsca pracy z myślą o gospodarce zrównoważonej; w trosce o niepogarszanie niepewnej sytuacji kobiet na rynku pracy wzywa, by przy ustalaniu kolejności zwolnień uwzględniać obciążenia rodzinne, pamiętając, że w wielu sytuacjach to kobiety mają dzieci na utrzymaniu; Poprawka
29. przypomina o dużej różnicy między mieszkańcami w środowiskach wiejskim i miejskim, jeżeli chodzi o dostęp do szkoleń, zatrudnienia i jakości pracy; za kluczowe uważa prawo wszystkich tych mieszkańców, zwłaszcza najmłodszych i należących do najbardziej narażonych kategorii, do otrzymania dobrego wykształcenia – zawodowego i akademickiego; w związku z tym wzywa państwa członkowskie i Komisję do wspierania tych grup za pośrednictwem skutecznego systemu aktywnych strategii politycznych i odpowiednich środków szkoleniowych, tak by umożliwić szybkie dostosowanie do wymagań rynku pracy;
30. zwraca uwagę, że ochrona socjalna, polityka w zakresie rynku pracy i polityka społeczna znacząco przyczyniają się do ograniczenia zasięgu recesji i skrócenia czasu jej trwania poprzez stabilizowanie rynków pracy i konsumpcji oraz że system zabezpieczenia społecznego jest stabilizatorem zarówno pod względem dochodów jak i wydatków;
31. uważa aktywną politykę zatrudnienia (np. szkolenia w miejscu pracy, szkolenia i kształcenie zawodowe) za bardzo ważny w zapobieganiu ubóstwu proces, w którym istotną rolę odgrywają partnerzy społeczni; uważa ponadto, że aktywna polityka zatrudnienia (np. doświadczenie zawodowe dla młodzieży, warsztaty i miejsca pracy chronionej) to również kluczowy zestaw środków na rzecz zapewnienia równowagi oraz zwiększenia dostępności do rynku pracy i utrzymania zatrudnienia grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;
32. ze względu na fakt, że znalezienie pracy to siła napędowa zwalczania ubóstwa, podkreśla potrzebę stworzenia przejrzystych ram prawnych dotyczących nietypowych form zatrudnienia w celu zapewnienia odpowiednich warunków pracy i godnej płacy;
33. uważa, że włączenie kobiet w rynek pracy jest kwestią o kluczowym znaczeniu w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym; podkreśla, że istotne jest, aby wspierać tworzenie miejsc pracy, ułatwianie kobietom, które żyją na granicy ubóstwa, korzystania z dodatkowych szkoleń i edukacji oraz usprawnienie pośrednictwa pracy;
34. wzywa państwa członkowskie, aby przyjęły środki niezbędne do zaoferowania kobietom

większych możliwości w zakresie edukacji, poszerzając i różnicując ich możliwości edukacyjne, jednocześnie zwalczając stereotypy dotyczące dziedzin kształcenia zdominowanych przez kobiety/mężczyzn, a także eliminując tradycyjne wzorce w programach nauczania;

35. uznaje bezpośredni związek między nierównością ekonomiczną a zależnością kobiet, a także nadal występujące nierówności między mężczyznami a kobietami w sprawach takich jak dostęp do edukacji, obowiązki rodzinne i ogólne utrzymanie rodziny oraz z żalem zauważa, że różnice między wynagrodzeniami kobiet i mężczyzn ciągle istnieją i wywołują negatywne skutki;
36. podkreśla, że w przypadku utraty pracy ryzyko nieznaalezienia ponownego zatrudnienia jest większe dla kobiet, a w przypadku jej ponownego znalezienia jest bardziej prawdopodobne, że będzie ona mniej korzystna, ponieważ to wśród kobiet procent umów niepewnych i niedobrowolnej pracy w ograniczonym wymiarze godzin jest wyższy, a także ponieważ wciąż istnieją różnice w wynagrodzeniu na niekorzyść kobiet;
37. zwraca uwagę, że według specjalnego sondażu Eurobarometru „Równość płci w UE w 2009 r.” w Europie powszechnie uznawana jest potrzeba zmniejszenia różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn;
38. wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych środków w celu wyeliminowania nierówności płci w zatrudnieniu w ramach strategii Europa 2020; zachęca z mocą do przyjęcia celu zmniejszenia o 1% rocznie różnic w wynagrodzeniu w zależności od płci z myślą o realizacji celu zmniejszenia różnic o 10% do 2020 r. i o zapewnieniu pełnego wynagrodzenia kobietom w czasie ustawowego urlopu macierzyńskiego zgodnie z zaleceniem zawartym w sprawozdaniu Parlamentu z dnia 20 października 2010 r.¹ w tej sprawie, gdyż przyczyni się to do eliminacji nierówności związanych z płcią w dziedzinie zatrudnienia; opowiada się również za koniecznością podejmowania działań pozytywnych w celu zwiększenia udziału kobiet w politycznych, gospodarczych i biznesowych organach decyzyjnych;
39. zauważa, że dostęp kobiet przedsiębiorców do kredytów jest ograniczony, co stanowi główną przeszkodę w ich rozwoju zawodowym i niezależności gospodarczej, a przy tym jest sprzeczne z zasadą równego traktowania;
40. wzywa decydentów politycznych zarówno na szczeblu UE, jak i krajowym do wypracowywania reakcji politycznych mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu kryzysu gospodarczego na analizy rynku pracy prowadzone z uwzględnieniem aspektu płci, a także systematyczne oceny skutków i ewaluacje;
41. wzywa Komisję do kontynuowania inicjatyw mających na celu uznanie sektora gospodarki nieformalnej oraz do liczbowego oszacowania wartości „ekonomii życia” zgodnie z podejściem uwzględniającym aspekty płci, jak proponuje to zapoczątkowany

¹ Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2010 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią (P7_TA(2010)0373).

przez Komisję projekt „Nie tylko PIB”; zachęca państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniego zabezpieczenia socjalnego kobietom i mężczyznom zajmującym się chorymi, starszymi lub niepełnosprawnymi krewnymi, a także kobietom w starszym wieku otrzymującym wyjątkowo niskie emerytury; Poprawka

42. wzywa Komisję do przeprowadzenia przeglądu obowiązujących przepisów dotyczących stosowania zasady równości wynagrodzeń mężczyzn i kobiet zgodnie z postulatem Parlamentu zawartym w jego rezolucji z dnia 18 listopada 2008 r.¹ (inicjatywa ustawodawcza, w ramach której zwrócono się do Komisji o przedłożenie odpowiedniego wniosku do końca 2009 r.);
43. podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma zmiana polityki makroekonomicznej, społecznej i w zakresie zatrudnienia w celu zapewnienia sprawiedliwego traktowania kobiet na planie gospodarczym i społecznym, ponowne rozważenie metod określania wskaźnika ubóstwa oraz rozwój strategii promujących sprawiedliwy podział dochodów, gwarantujących godziwe minimalne wynagrodzenie, zarobki i emerytury, tworzących więcej wysokiej jakości miejsc pracy dla kobiet, które zagwarantują im odpowiednie prawa pracownicze, zapewniających dostęp do wysokiej jakości usług publicznych dla wszystkich kobiet i dziewcząt, podwyższających poziom opieki społecznej i odpowiednich usług lokalnych, takich jak żłobki, przedszkola i inne ośrodki dla dzieci w wieku przedszkolnym, świetlice i domy kultury oferujące zajęcia w czasie wolnym i udzielające wsparcia rodzinom, „ośrodki międzypokoleniowe”, do których dostęp będą miały wszystkie kobiety, mężczyźni, dzieci i osoby starsze, a których godziny otwarcia będą odpowiadać godzinom pracy w pełnym wymiarze godzin;
44. zachęca państwa członkowskie do promowania ośrodków doradczych służących wykrywaniu i zwalczaniu wykorzystywania pracy kobiet, będącego jedną z głównych przyczyn ubóstwa i wykluczenia społecznego;
45. wzywa państwa członkowskie do rozważenia możliwości dokonania przeglądu systemów podatkowych i zabezpieczenia socjalnego w celu zindywidualizowania uprawnień do emerytur i systemów zabezpieczeń społecznych w celu wyeliminowania „uprzywilejowanego traktowania żywiciela rodziny”, gwarantując równe prawa emerytalne i usuwając zachęty mających negatywny wpływ na obecność kobiet na rynku pracy i udział w życiu społecznym, takie jak wspólna deklaracja podatku dochodowego czy powiązanie przekazywania pomocy na opiekę nad osobami pozostającymi na utrzymaniu z brakiem aktywności kobiet na rynku pracy, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad równego traktowania i niedyskryminacji;
46. podkreśla pozytywny wpływ równości kobiet i mężczyzn na wzrost gospodarczy; wskazuje, że z obliczeń zawartych w różnych badaniach wynika, że gdyby poziom zatrudnienia, zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin oraz wydajność kobiet były zbliżone do poziomu charakteryzującego mężczyzn, PKB wzrósłby o około 30%, co miałoby pozytywny wpływ nie tylko na gospodarkę jako całość, ale także na zmniejszenie zagrożenia ubóstwem w stosunku do wielu kobiet; Poprawka
47. wzywa Komisję i Radę do niezwłocznego opracowania i wdrożenia strategii, której celem

¹ Dz.U. C 67 E z 22.1.2010, s. 21.

będzie zmniejszenie ubóstwa wśród dzieci o połowę do 2012 r. i przerwanie spirali ubóstwa w ogóle, zważywszy na fakt, że istnieje duże ryzyko przenoszenia długotrwałego ubóstwa z rodziców na dzieci, co może zmniejszyć szanse ich dzieci na lepsze życie; podkreśla w związku z tym potrzebę włączenia indywidualnych praw dziecka do głównego nurtu wszystkich strategii politycznych i działań UE w celu monitorowania i oceniania działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania ubóstwu wśród dzieci, potrzebę określenia i rozwijania działań priorytetowych, usprawnienia procesu zbierania danych oraz dalszego opracowywania wspólnych wskaźników na poziomie UE; uważa, że w tym kontekście istotne jest, aby ułatwiać rodzicom samotnie wychowującym dzieci wchodzenie na rynek pracy i powrót nań, jak również czynienie ustaleń z zakresu opieki społecznej dla rodziców samotnie wychowujących dzieci w świetle problemów przez nich napotykanych, a także zapewniać rodzinom wielodzietnym konkretne wsparcie; uważa, że dzieci z rodzin, w których nikt nie pracuje i w których panuje bieda, wymagają szczególnej uwagi i wsparcia, aby zapobiec w przyszłości ubóstwu;

48. wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia oceny wpływu recesji gospodarczej oraz do zbadania zmienności warunków zatrudnienia i ich oddziaływania na najsłabsze grupy oraz w kontekście ubóstwa i wykluczenia społecznego;
49. zwraca się do właściwych władz krajowych o dokonanie przeglądu polityki imigracyjnej w celu zlikwidowania barier strukturalnych uniemożliwiających pełne uczestnictwo imigrantów; a także o gromadzenie danych na temat postępów w kwestii dyskryminacji wobec najsłabszych grup oraz o ocenę wpływu cięć wydatków związanych z dostępem do opieki zdrowotnej, edukacji i ochrony socjalnej;
50. przyjmuje do wiadomości decyzję Rady z dnia 17 czerwca 2010 r., która pozostawia w gestii państw członkowskich kwestię określenia we współpracy z regionami krajowych celów w zakresie obniżenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wyłączeniem społecznym na podstawie jednego lub kilku z trzech wskaźników zatwierdzonych przez Radę; uważa, że używając jedynie wskaźnika gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem, państwa członkowskie mogą systematycznie zaniedbywać takie kwestie jak ubóstwo pracujących, ubóstwo energetyczne, ubóstwo rodziców samotnie wychowujących dzieci, ubóstwo wśród dzieci i wyłączenie społeczne; wzywa państwa członkowskie, aby nie nadużywały swej swobody wyboru wskaźnika do osiągnięcia mniej ambitnych celów walki z ubóstwem; zwraca uwagę na problemy milionów europejskich emerytów, których emerytury są niewystarczające, aby wiązać koniec z końcem i pokrywać szczególne potrzeby spowodowane wiekiem, zwłaszcza z uwagi na wysokie koszty leków i leczenia; z naciskiem podkreśla, że nauka szkolna i wyższe studia dla najsłabszych grup powinny być priorytetem, w ramach którego każde państwo członkowskie powinno wyznaczyć własne cele;
51. zwraca uwagę, że ponieważ równy i pełny udział w życiu gospodarczym, politycznym i społecznym powinien być uznany za indywidualne prawo, w aktywnej polityce włączenia społecznego do zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego należy stosować holistyczne podejście, zwłaszcza poprzez zapewnienie pełnego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych oraz usług mających ogólne (gospodarcze) znaczenie dla wszystkich;

52. podkreśla potrzebę tworzenia na szczeblu krajowym polityki sprzyjającej integracji zawodowej i szkoleniu, a także szczególnych przepisów podatkowych dotyczących rodziców samotnie wychowujących dzieci, w ramach zwalczania ubóstwa, ubóstwa wśród dzieci i wykluczenia społecznego;
53. podkreśla potrzebę podjęcia zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim inicjatyw mających na celu zwalczanie dyskryminacji pod względem możliwości dostępu do rynku pracy oraz pod względem polityki płacowej;
54. wzywa Komisję do dokładnego zbadania przeszkód w uczestnictwie w życiu społecznym, takich jak ubóstwo energetyczne, wykluczenie finansowe i utrudnienia w dostępie do technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK);
55. z myślą o skutecznym zwalczaniu ubóstwa kobiet podkreśla znaczenie koordynacji polityki walki z bezrobociem i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu na wszystkich szczeblach zarządzania;
56. wzywa państwa członkowskie do ułatwiania imigrantom i mniejszościom etnicznym dostępu do programów edukacyjnych i szkoleniowych, co ułatwi im uczestnictwo w rynku pracy;

Godzenie życia rodzinnego z pracą przez kobiety żyjące w ubóstwie lub zagrożone ubóstwem

57. wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia wszystkich niezbędnych działań w celu wspierania możliwości godzenia pracy z życiem prywatnym, tak by umożliwić kobietom zagrożonym ubóstwem kontynuowanie kariery zawodowej w pełnym wymiarze godzin oraz zapewnić im możliwość pracy w niepełnym wymiarze godzin oraz innych elastycznych form pracy, również poprzez umożliwienie im tymczasowo pracy w niepełnym wymiarze godzin w okresach sprawowania opieki;
58. wzywa do utrzymania zatrudnienia oraz tworzenia miejsc pracy dostosowanych do potrzeb (jak oferowanie zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy lub miejsc pracy o elastycznych godzinach dla kobiet wychowujących dzieci), ponieważ bezrobocie jest główną przyczyną ubóstwa, nierówności i wykluczenia społecznego kobiet i mężczyzn; ponadto wzywa do podjęcia działań na rzecz zatrudnienia, tak by ukierunkowane strategie były wdrażane w celu wzmocnienia systemu zabezpieczenia społecznego (np. tworzenie placówek opieki nad dziećmi ułatwiających kobietom powrót na rynek pracy);
59. podkreśla, że brak dostępu do usług opieki nad osobami zależnymi, do odpowiednich systemów urlopowych oraz do elastycznych formuł pracy dla obojga rodziców często jest dla kobiet przeszkodą w uczestnictwie w rynku pracy lub w pracy w pełnym wymiarze godzin;
60. wzywa państwa członkowskie do lepszego godzenia życia zawodowego i rodzinnego poprzez konkretne środki, takie jak poprawa przejrzystości wynagrodzeń, trybu rekrutacji i opłat ubezpieczeniowych, umożliwianie elastycznych godzin pracy oraz równoważenie kosztów rodzicielstwa;
61. podkreśla, że w Europie jedna trzecia osób samotnie wychowujących dzieci żyje w

ubóstwie;

62. wskazuje, że praca w niepełnym wymiarze czasu i zatrudnienie niskiej jakości, które dotyczą głównie kobiet, przyczyniają się do wzrostu odsetka kobiet wśród pracowników ubogich i stanowią źródło wykluczenia społecznego; podkreśla, że dostęp do wysokiej jakości zatrudnienia opartego na modelu elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego (flexicurity) jest sposobem na zapobieganie ubóstwu i walkę z nim; Poprawka
63. nawołuje państwa członkowskie, by w kontekście wspomnianej wyżej procedury zmiany dyrektywy Rady 92/85/EWG przyjęła środki niezbędne do zapobieżenia zwalnianiu z pracy kobiet w okresie ciąży i macierzyństwa; wzywa państwa członkowskie do przyjęcia aktywnych środków zapobiegania dyskryminacji kobiet w ciąży na rynku pracy oraz środków zapewniających, że macierzyństwo nie będzie wpływać na prawo pracujących kobiet do świadczeń emerytalnych, a korzystanie z urlopu macierzyńskiego nie będzie wpływać na wysokość tych świadczeń; Poprawka
64. przypomina państwom członkowskim, że zapewnienie odpowiedniej opieki nad dziećmi stanowi podstawowy element równości płci na rynku pracy; wyraża żal, że jesteśmy bardzo daleko od realizacji celów określonych przez Radę Europejską w Barcelonie w 2002 r. dotyczących zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym w odniesieniu do co najmniej 90% dzieci między 3 rokiem życia a wiekiem obowiązku szkolnego oraz co najmniej 33% dzieci poniżej 3 roku życia, dla których to celów przewidziano działania do 2010 r.; wzywa Radę i państwa członkowskie, aby ponowiły i wypełniły zobowiązania do realizacji celów określonych w Barcelonie, dotyczących zapewnienia dostępnej, przystępnej cenowo i wysokiej jakości opieki nad dziećmi oraz określały nowe cele dotyczące opieki nad osobami zależnymi; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do poprawy dostępności, zwłaszcza poprzez finansowe wsparcie systemów opieki nad dziećmi, by udoskonalić publiczne placówki opieki nad dziećmi oraz tworzyć zachęty skłaniające przedsiębiorstwa do tworzenia zakładowych placówek tego rodzaju;
65. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia dodatkowych środków wsparcia, adresowanych zwłaszcza do pracujących matek, które samotnie wychowują dzieci, albo przez ułatwienie znalezienie form zatrudnienia charakteryzujących się elastycznymi godzinami pracy, tak aby kobiety mogły wypełniać swoje bardziej rozległe obowiązki rodzinne, albo przez zapewnienie przystępnych cenowo i wysokiej jakości placówek opieki nad dziećmi;
66. wzywa państwa członkowskie do podjęcia ukierunkowanego działania w celu zadbania, aby kobiety ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji miały odpowiedni dostęp do systemów opieki zdrowotnej – w szczególności podstawowej opieki zdrowotnej (w tym ochrony matek i dzieci), zdefiniowanej przez Światową Organizację Zdrowia – a także do opieki ginekologicznej i położniczej, godnych warunków mieszkaniowych, sądownictwa, edukacji, szkoleń, nauki przez całe życie, sportu i kultury, aby zapobiec przedwczesnemu porzucaniu nauki szkolnej i ułatwić sprawne przechodzenie ze szkoły na rynek pracy;
67. wzywa państwa członkowskie do opracowania odpowiednich mających na celu wspieranie nastoletnich matek, które często doświadczają trudności w znalezieniu pracy i

żyją w ubóstwie ze względu na w wielu przypadkach niski poziom wykształcenia oraz uprzedzenia społeczne;

Walka z ubóstwem wśród starszych kobiet

68. podkreśla, że ryzyko ubóstwa jest większe wśród kobiet niż mężczyzn, szczególnie w starszym wieku, w przypadku gdy systemy ubezpieczeń społecznych są oparte o zasadę ciągłego wynagradzanego zatrudnienia; wskazuje, że w niektórych przypadkach kobiety nie spełniają tego warunku z uwagi na przerwy w aktywności zawodowej oraz że odczuwają negatywne skutki dyskryminacji na rynku pracy, zwłaszcza ze względu na różnice w kwocie wynagrodzenia, ze względu na różnicę w wynagrodzeniach, urlop macierzyński i pracę w niepełnym wymiarze czasu, zaprzestanie lub przerwę w aktywności zawodowej, aby poświęcić się obowiązkom rodzinnym lub by pracować w przedsiębiorstwie współmałżonka, głównie w sektorze handlu i rolnictwa, bez otrzymywania wynagrodzenia i bez przynależności do systemu zabezpieczenia społecznego, wzywa rządy państw członkowskich do uznania wychowywania dzieci i do zapewnienia uwzględniania tego okresu przy wyliczaniu emerytury, co umożliwi kobietom korzystanie z pełnych świadczeń emerytalnych; zaleca, by państwa członkowskie zapewniły kobietom odpowiednie świadczenia emerytalne;
69. uważa, że na rynku pracy starsze kobiety mogą być przedmiotem dyskryminacji pośredniej lub bezpośredniej, a nawet równoczesnej dyskryminacji z wielu przyczyn, oraz że problemem tym należy się zająć; podkreśla, że zatrudnienie należy postrzegać jako najlepszy sposób zwalczania ubóstwa wśród kobiet; apeluje o ułatwienie udziału kobiet w każdym wieku w programach uczenia się przez całe życie; przypomina, że godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz kształcenia ustawicznego wymaga szczególnej uwagi i wsparcia;
70. wzywa państwa członkowskie od podjęcia działań w celu zapewnienia opartego na uczciwych warunkach dostępu kobiet do zabezpieczenia społecznego i do systemów emerytalnych, z uwzględnieniem wyższej oczekiwanej długości życia kobiet, a także do zapewnienia spójnego stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w systemach ubezpieczeń w funduszach emerytalnych w celu zmniejszenia różnic wysokości emerytur kobiet i mężczyzn;
71. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia stosownego zabezpieczenia społecznego kobietom odpowiedzialnym za opiekę nad chorymi, starszymi lub niepełnosprawnymi członkami rodziny, a także kobietom, które otrzymują szczególnie niskie emerytury;

Wpływ przemocy związanej z płcią na zagrożenie ubóstwem

72. wskazuje, że przemoc wobec kobiet jest wciąż poważnym problemem na poziomie Unii Europejskiej, który występuje niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia, wysokości dochodów czy pozycji społecznej tak ofiar, jak i sprawców, oraz że ma ona coraz większy wpływ na wystąpienie ryzyka marginalizacji, zagrożenia ubóstwem i wykluczenia społecznego, i może stanowić przeszkodę w osiągnięciu przez kobiety niezależności finansowej, oraz odbić się na zdrowiu kobiet i ich zdolności w zakresie dostępu do rynku pracy i do wykształcenia; po raz kolejny wzywa Komisję do ustanowienia Europejskiego Roku walki z przemocą wobec kobiet;

73. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia niezbędnych środków zapewniających należyte rejestrowanie, analizę i badanie czynników, które prowadzą do przemocy w rodzinie, tak aby można było niezwłocznie opracować strategie mające na celu zapobieganie przemocy tego rodzaju i pokonywanie jej skutków, obejmujące zapewnienie schronienia bezdomnym kobietom będącym ofiarami przemocy w rodzinie;
74. zwraca uwagę na konieczność wzmożonych wysiłków w celu eliminacji handlu ludźmi i wykorzystywania seksualnego poprzez ściślejszą współpracę w zakresie sądownictwa i policji; apeluje do państw członkowskich o podjęcie niezbędnych środków w celu wyeliminowania szkodliwych praktyk i postaw zwyczajowych i tradycyjnych, w tym okaleczania kobiecych genitaliów, przedwczesnych i przymusowych małżeństw oraz zbrodni „honorowych”;
75. 16. wzywa państwa członkowskie do stworzenia krajowych planów mających na celu zwalczanie wszelkich form przemocy wobec kobiet, jeżeli plany takie jeszcze nie istnieją, do zapewnienia stałego i systematycznego monitorowania postępu w zakresie danych środków, do zapewnienia najwyższych standardów ustawodawczych w zakresie zwalczania przemocy mężczyzn wobec kobiet i do dostarczenia odpowiedniego finansowania dla celów wsparcia i ochrony ofiar przemocy, jako sposobu na zapobieganie ubóstwu i jego ograniczanie; Poprawka
76. uznaje ponadto, że znalezienie sensownych rozwiązań problemu ubóstwa kobiet może być jednym ze sposobów ograniczenia przemocy związanej z płcią, gdyż kobiety ubogie są bardziej narażone na maltretowanie;
77. wzywa państwa członkowskie do większego uwypuklenia wpływu ubóstwa i wykluczenia społecznego na kobiety, w szczególności w związku z wieloraką tożsamością, kobiet oraz do priorytetowego traktowania kobiet niepełnosprawnych, mniejszości etnicznych – szczególnie społeczności romskiej – oraz dzieci i imigrantów;
78. podkreśla znaczenie podejmowania przez państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne działań mających na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy kobietom, które były ofiarami przemocy uwarunkowanej płcią, za pomocą takich instrumentów jak Europejski Fundusz Społeczny (EFS) lub program PROGRESS;
79. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia środków uwzględniających aspekt płci w celu zajęcia się kwestiami, które nie tylko są powiązane z ubóstwem wynikającym z niskich dochodów, lecz także wiążą się z kulturą, uczestnictwem w życiu społecznym i politycznym oraz sieciami społecznymi;

Społeczny dialog i społeczeństwo obywatelskie w walce z ubóstwem kobiet

80. podkreśla wagę zorganizowanego dialogu społecznego w walce z ubóstwem kobiet; w związku z tym zwraca uwagę na to, że konieczne jest udoskonalanie systemów uczestnictwa i współpracy z organizacjami kobiet, innymi organizacjami pozarządowymi i właściwymi podmiotami oraz, w ogólniejszym ujęciu, ze społeczeństwem obywatelskim;
81. uważa, że prawdziwy dialog społeczny – stanowiący konkretny przykład wzorcowej praktyki w tej dziedzinie na poziomie europejskim – powinien mieć na celu umożliwienie,

aby osoby należące do grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, wspólnie z administracją krajową i unijną, wymieniały poglądy i wносиły wkład w pokonanie skrajnego ubóstwa;

82. wzywa Komisję do utrzymania przydziałów finansowych, które mogą być wykorzystywane przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego w walce ze skutkami ubóstwa kobiet i w ograniczaniu tych skutków;

Zapewnianie finansowania jako sposób walki z ubóstwem

83. podkreśla wagę funduszy strukturalnych, zwłaszcza Europejskiego Funduszu Społecznego, jako kluczowego narzędzia wspierania państw członkowskich w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym; wzywa państwa członkowskie do zwiększenia liczby współfinansowanych działań mających na celu intensywniejsze wsparcie takich usług, jak usługi opieki nad dziećmi, osobami starszymi i innymi osobami pozostającymi na utrzymaniu, również przez testowanie nowych form i sposobów współpracy organizacyjnej i finansowej między sektorem publicznym i prywatnym; wzywa państwa członkowskie do monitorowania uczciwego i prawidłowego wykorzystania przyznanych zasobów; Poprawka
84. podkreśla, że należy zapewnić odpowiednio zwiększone finansowanie i skuteczne wykorzystywanie EFS w celu przeznaczenia odpowiednich zasobów na środki mające na celu ulepszenia w zakresie edukacji i szkoleń w z myślą o poprawie dostępu do rynku pracy i o zwalczaniu bezrobocia, a także środki i działania w ramach strategii integracji społecznej i inicjatywy przewodniej „Europa 2020”, dotyczącej zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego z myślą o osobach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i wymagających szczególnej opieki, zwłaszcza o kobietach, w tym kobietach pracujących na podstawie umów o niestałym i niepewnym charakterze; zaznacza, że przepisy dotyczące EFS powinny zostać poddane przeglądowi i zmienione tak, aby fundusz ten docierał do osób, które najbardziej tego potrzebują, oraz że należy poprawić widoczność i przejrzystość, starannie prowadzić monitorowanie społecznych skutków wykorzystania funduszu i kłaść dalszy nacisk na długoterminową trwałość projektów; w związku z tym wzywa do przeznaczania funduszy celowych w nowych ramach budżetowych na tworzenie miejsc pracy i integrację społeczną; wzywa państwa członkowskie do liczniejszych kampanii informacyjnych na temat możliwości udziału w projektach finansowanych przez UE;
85. podkreśla znaczenie opracowania prawnej koncepcji współwłasności w celu zagwarantowania pełnego uznania praw kobiet w sektorze rolnictwa, odpowiedniej ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego i uznania ich pracy; podkreśla ponadto konieczność zmiany rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)¹, aby umożliwić, podobnie jak w przypadku Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), realizację pozytywnych działań na rzecz kobiet w przyszłym okresie programowania 2014-2020, co było wykonalne we wcześniejszych okresach, ale nie w obecnym, i co będzie miało korzystny wpływ na

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. L 277 z 21.10.2005, s. 1)

zatrudnienie kobiet w obszarach wiejskich;

86. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji podejmowane w ramach programu Progress i wzywa do finansowania z tego programu konkretnych działań mających na celu podnoszenie wiedzy i promowanie debaty na temat różnych aspektów ubóstwa, którymi dotknięte są kobiety w UE;
87. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie Europejskiego Instrumentu Mikrofinansowego na rzecz Zatrudnienia i Włączenia Społecznego; w tym kontekście wzywa do działań, szczególnie w zakresie pomocy technicznej i instrumentów pomocniczych, specjalnie zaprojektowanych i zorientowanych na zapewnienie większego dostępu kobiet do mikrofinansowania oraz na zwiększenie jego dostępności dla kobiet, które zmagają się z trudnościami związanymi z wejściem na rynek pracy lub które pragną rozpocząć działalność na własny rachunek, czy też założyć własne mikroprzedsiębiorstwo;
Poprawka
88. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz parlamentom i rządów państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Chociaż ubóstwo kobiet jest od dawna faktem, problem ten dopiero od niedawna podejmowany jest w sposób systematyczny. Obecny kryzys gospodarczy, finansowy i społeczny, który dotyka Unię Europejską, a także resztę świata, wywołuje szereg negatywnych skutków, które mają bezpośredni wpływ na warunki życia i pracy kobiet, a także - w ujęciu ogólnym - na ich miejsce w społeczeństwie. W tym kontekście na czele priorytetów w agendzie Parlamentu Europejskiego znalazła się konieczność opartego na problematyce płci podejścia do ubóstwa, co znajduje odzwierciedlenie w sprawozdaniu na temat „oblicza ubóstwa kobiet”.

W wymiarze ogólnoswiatowym kobiety w porównaniu z mężczyznami są ubogie. Taka jest również rzeczywistość w każdym poszczególnym państwie członkowskim UE, nawet jeżeli istnieją w tym względzie różnice między państwami. Prawie 17% europejskich kobiet uznaje się za żyjące w ubóstwie; biorąc pod uwagę wskaźniki odnoszące się do rynku pracy i ochrony socjalnej, okazuje się, że kobiety są nieproporcjonalnie obciążone strukturalnymi przyczynami ubóstwa. Jednocześnie można stwierdzić, że wnoszony przez kobiety wkład w rozwój rodziny, społeczeństwa i gospodarki jest w sposób systematyczny niedoceniany i w niedostatecznym stopniu wynagradzany.

Walka z ubóstwem jest jednym z pięciu mierzalnych priorytetów Komisji zaproponowanych w ramach strategii Europa 2020 i w ramach tego celu liczba Europejczyków żyjących poniżej krajowego progu ubóstwa powinna zostać zmniejszona o 25%, co umożliwiłoby wyjście z ubóstwa 20 mln ludzi. W tym kontekście bardzo istotne jest, by działania w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym uwzględniały różne zagrożenia i wymiary ubóstwa i wykluczenia społecznego, których doświadczają kobiety i mężczyźni.

Abyśmy mogli dysponować wiarygodnymi danymi, najistotniejsze jest rozwijanie zdolności statystycznych w UE w tej dziedzinie. W tym kontekście, przypominając projekt konkluzji Rady z dnia 30 października 2007 r., należy zdecydowanie wspierać określanie, przyjmowanie i monitorowanie przez Komisję i państwa członkowskie ukierunkowanych na płeć wskaźników w dziedzinie eliminacji ubóstwa oraz wspierania włączenia społecznego.

W dalszej kolejności odniesiemy się do kilku kluczowych aspektów, które określają obecne „oblicze ubóstwa kobiet” w Europie, a także w wymiarze ogólnoswiatowym. Po pierwsze, ubóstwo charakteryzują 3 wymiary „G”: wymiar związany z płcią (ang. gender), wymiar geograficzny (ang. geographical) i wymiar pokoleniowy (ang. generation). Ponadto uwzględniając rolę i obowiązki sprawowane w społeczeństwie przez kobiety i mężczyzn, a także biorąc pod uwagę stanowisko i reakcje władz publicznych, okazuje się, że ubóstwo w nierównym stopniu dotyka kobiety i mężczyzn.

Po drugie konieczne jest przeprowadzenie wyczerpującej analizy przed przyjęciem środków oszczędnościowych, z uwzględnieniem również aspektów dotyczących płci. Kobiety

początkowo nie ucierpiały tak dotkliwie z powodu kryzysu gospodarczego (pod względem bezrobocia), ponieważ sektory gospodarki, w których stanowią one większość siły roboczej są sektorami publicznymi (edukacja, zdrowie itp.). Jednakże ta segregacja zawodowa ze względu na płeć oznacza, że są one obecnie ofiarami „restrukturyzacji sektora publicznego” i „cięć budżetowych”, co objawia się w utracie pracy i przyjmowaniu takich obowiązków, jak opieka nad dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Trzeci aspekt: recesja ma większy i bardziej szkodliwy wpływ w przypadku grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, narażonych na szereg niekorzystnych czynników (młode lub starsze kobiety, migrantki i/lub kobiety należące do mniejszości etnicznych, matki samotnie wychowujące dzieci, kobiety żyjące na obszarach wiejskich itd.).

Czwarty aspekt: w ujęciu ogólnym rządy wspierają środki antykryzysowe ukierunkowane na zasadniczo ekonomiczne sektory, w których większość stanowią mężczyźni (przemysł budowniczy, zakłady produkcji samochodów itp.), podczas gdy inne sektory gospodarki, w których zatrudnione są przeważnie kobiety, są „ignorowane” (sektor detaliczny, usługi itp.).

Biorąc pod uwagę powyższe względy jasna staje się potrzeba szybkich i skutecznych rozwiązań. W sprawozdaniu na temat ubóstwa kobiet będziemy starali się przewidzieć część tych rozwiązań. Mając na uwadze wartości, na których opiera się projekt europejski, należy uznać, że zapobieganie ubóstwu kobiet i ograniczanie go - jeżeli nie wyeliminowanie - jest istotnym składnikiem podstawowej zasady społecznej solidarności. Jednocześnie bardziej niż pożądane jest wypracowanie porozumienia w zakresie europejskiej karty praw kobiet i przyjęcie jej, jako że karta ta zmierza do poprawy praw kobiet i możliwości, jakimi dysponują kobiety, przy jednoczesnym wspieraniu mechanizmów mających na celu doprowadzenie do równości płci we wszystkich aspektach życia społecznego, gospodarczego i politycznego.

Sprawozdawczyni zdecydowała się podjąć kwestię „oblicza ubóstwa kobiet”, przyglądając się kilku obszarom zainteresowania:

Feminizacja ubóstwa

Ubóstwo kobiet pozostaje ukryte w statystykach i systemach zabezpieczenia społecznego. Zgodnie z rocznym sprawozdaniem Komisji za 2010 r. nt. równości kobiet i mężczyzn ubóstwo jest jednym z obszarów, w których nadal utrzymują się różnice w zależności od płci; mając na uwadze, że kobiety w większym stopniu zagrożone są ubóstwem i doświadczają w odmienny sposób wykluczenia społecznego, zwłaszcza starsze kobiety – w 2008 r. 22% starszych kobiet zagrożonych było ubóstwem, podczas gdy wskaźnik ten wśród mężczyzn w starszym wieku wyniósł 16%, w tym samym roku 35% rodziców samotnie wychowujących dzieci zagrożonych było ubóstwem, zagrożone były również inne kategorie wśród kobiet, takie jak kobiety niepełnosprawne lub kobiety należące do mniejszości etnicznych.

Według statystyk kobiety stanowią dwie trzecie nieaktywnej zawodowo ludności (63 mln osób w wieku 25-64 lat), w której skład wchodzi również osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu nie z własnej woli, które nie są zarejestrowane jako bezrobotne.

Należy podkreślić, że istnieją szacunkowe dane, według których ubóstwo wśród kobiet może osiągać nawet 36%, podczas gdy wśród mężczyzn wynosi 11% (w przeliczeniu raczej na indywidualny dochód niż na dochód gospodarstwa domowego). Prawdopodobieństwo pracy w niepełnym wymiarze czasu jest cztery razy wyższe wśród europejskich kobiet, które również częściej mają umowę o pracę na czas określony lub wchodzi w skład nieformalnej gospodarki przez to, że nie mają umowy o pracę.

Szczególną uwagę należy poświęcić konieczności dalszego prowadzenia badań i analiz w zakresie zjawiska „feminizacji ubóstwa”, oceniając między innymi skutki globalnego kryzysu dla kobiet europejskich, w tym skutki, jakie ujawniły się na rynku pracy, w sektorze edukacji i szkoleń, we wskaźniku urodzeń, skutki dla zdrowia, skutki w sektorze ochrony socjalnej, systemów emerytalnych, usług socjalnych w zakresie wsparcia, a także w dostępie kobiet do stanowisk decyzyjnych itp.

Walka z ubóstwem kobiet poprzez strategie w dziedzinie polityki pracy i ochrony socjalnej

Uważa się, że integracja kobiet na rynku pracy jest kwestią o kluczowym znaczeniu w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Podobnie uznaje się, że ciągle istniejące nierówności między mężczyznami i kobietami w zakresie dostępu do edukacji, w zakresie obowiązków rodzinnych i ogólnego utrzymania rodziny są podstawowymi czynnikami przyczyniającymi się do ubóstwa kobiet.

Ubóstwo osób pracujących **jest wyższe wśród kobiet** niż mężczyzn, np. na Cyprze, w Estonii, w Niemczech lub na Litwie. Zagrożenie ubóstwem wśród kobiet pracujących wynosi od 2% na Malcie i 3% w Republice Czeskiej i Danii do 10% na Litwie i w Polsce oraz 12% w Grecji. W efekcie prawdopodobieństwo zatrudnienia na niskopłatnych posadach, pracy w niepełnym wymiarze czasu lub zatrudnienia tymczasowego jest wyższe w przypadku kobiet niż mężczyzn; kobiety częściej samotnie wychowują dzieci niż mężczyźni, stąd też są szczególnie zagrożone ubóstwem¹.

Istotne jest również, by na szczeblu UE zdecydowanie zachęcać Komisję do zaproponowania dyrektywy ramowej ustanawiającej zasadę odpowiedniego minimalnego dochodu w Unii Europejskiej, jako sposób walki z ubóstwem i ograniczania ubóstwa, mając przy tym na uwadze przepisy i praktyki krajowe, a także uwzględniając należycie kwestie płci. Państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiednie modele minimalnego dochodu, tak aby wyprowadzić z ubóstwa grupy znajdujące się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, mając przy tym na względzie fakt, że kobiety są jedną z najbardziej dotkniętych grup.

Przyznawanie zindywidualizowanych praw w zakresie systemów emerytalnych i zabezpieczenia społecznego, jako narzędzie walki z groźbą ubóstwa, mogłoby być istotnym krokiem naprzód.

Szczególną uwagę należy poświęcić temu, że w dalszym ciągu istnieją różnice w wynagrodzeniu między płciami i że wywołują one bardzo poważne konsekwencje. Różnice w wynagrodzeniu w zależności od płci mają różne przyczyny, wśród których znajduje się stereotypowe podejście, które dotyczy już osób bardzo młodym wieku.

¹ Informacje oparte o sprawozdanie Eurofound „Working poor in Europe” (Ubodzy pracownicy w Europie) z 15 kwietnia 2010 r.

Innym problemem, z którym zmagają się kobiety jest tzw. niewidzialna bariera, która utrudnia im dostęp na stanowiska kierownicze i najwyższe stanowiska. Wśród kobiet również częstsze jest zjawisko bezpłatnych przerw w pracy związanych z wychowywaniem dzieci lub opieką nad starszymi krewnymi, co może prowadzić do ubóstwa w wieku starszym.

Bezsprzeczne jest, że niezależnie od grupy wiekowej, po separacji partnerów kobiety w większym stopniu zagrożone są ubóstwem niż mężczyźni. Ponadto kobiety we wszystkich grupach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, takich jak osoby niepełnosprawne, imigranci, należący do mniejszości etnicznych i osoby żyjące na obszarach wiejskich, są bardziej narażone na doświadczenie ubóstwa.

Kryzys gospodarczy prawdopodobnie doprowadzi do znacznego wzrostu stopy bezrobocia, zwłaszcza wśród pracowników sektora publicznego, w którym kobiety stanowią zdecydowaną większość. Plany wychodzenia z recesji powinny uwzględniać kwestie płci i opierać się na danych opracowanych z uwzględnieniem zagadnień płci.

Finansowanie organizacji pozarządowych i organizacji działających w obszarze równości zostało już ograniczone w niektórych państwach UE, np. w Irlandii. Będzie mniej placówek, do których kobiety mogą zwrócić się o pomoc.

Strategia Europa 2020 powinna uwzględniać zagadnienia płci w celu poprawy w zakresie równej reprezentacji i równego udziału w runku pracy, tak aby przewyciężyć schematy segregacji na rynku pracy, przy jednoczesnym zapewnieniu obecności kobiet na najwyższych stanowiskach za pośrednictwem specjalnych kwot mających zastosowanie do składu rad zarządzających i do życia politycznego.

Godzenia życia rodzinnego z pracą przez kobiety żyjące w ubóstwie lub zagrożone ubóstwem

Wspieranie godzenia pracy z życiem prywatnym, w celu umożliwienia kobietom, które pragną kontynuować swoją karierę zawodową lub pracować na pełny etat, uważane jest za kluczowy aspekt ograniczania skutków ubóstwa kobiet lub zmniejszania różnego rodzaju ryzyka, na które narażone są kobiety.

Pożądane są również dodatkowe środki wsparcia, adresowane zwłaszcza do pracujących matek, które samotnie wychowują dzieci, ułatwiające znalezienie takich form zatrudnienia, które charakteryzują się elastycznymi godzinami pracy, dzięki którym kobiety te mogą wypełniać swoje bardziej rozległe obowiązki rodzinne, lub zapewniające stosowne usługi opieki nad dziećmi, osobami starszymi i osobami pozostającymi na utrzymaniu.

Walka z ubóstwem kobiet starszych

Podkreśla się fakt, że kobiety są w większym stopniu zagrożone ubóstwem niż mężczyźni, zwłaszcza w starszym wieku. Wskaźnik ubóstwa wśród starszych kobiet jest wyższy niż wśród starszych mężczyzn (średni wskaźnik zagrożenia ubóstwem wśród starszych kobiet wynosi 22%, a wśród mężczyzn 16%), zwłaszcza w tych państwach członkowskich, w których dominujące systemy emerytalne ściśle wiążą wysokość świadczeń z zarobkami osiągniętymi w ciągu całego okresu aktywności zawodowej i z wniesionymi składkami. W takich systemach emerytalnych osoby, które opiekują się dziećmi lub innymi członkami rodziny pozostającymi na utrzymaniu znajdują się w gorszej sytuacji ze względu na przerwy

w pracy lub pracę w niepełnym wymiarze czasu, które prowadzą do obniżenia zarobków w całym okresie aktywności zawodowej.

W związku z tym konieczne jest, by zapewnić stosowną pomoc w zakresie zabezpieczenia społecznego dla kobiet odpowiedzialnych za opiekę nad chorymi, starszymi lub niepełnosprawnymi członkami rodziny, a także dla kobiet, które otrzymują szczególnie niskie zarobki.

Wpływ przemocy związanej z płcią na zagrożenie ubóstwem

Według przeprowadzonych badań i analiz kobiety, które doznały przemocy są w większym stopniu zagrożone ubóstwem, ponieważ przemoc odbija się na ich zdrowiu i może prowadzić do bezrobocia. Należy podkreślić, że około 20-25% kobiet w ciągu dorosłego życia narażonych jest na przemoc fizyczną, a ponad 10% na przemoc seksualną.

Przemoc wobec kobiet jest znaczącym problemem, który należy wyeliminować z wykorzystaniem dostępnych środków, Komisja natomiast powinna ustanowić Europejski Rok walki z przemocą wobec kobiet.

Szczególną uwagę należy poświęcić ponownemu zbadaniu zależności między przemocą a ubóstwem i konieczne są dalsze wysiłki mające na celu wyeliminowanie handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania poprzez ściślejszą współpracę sądowniczą i policyjną.

Spoleczny dialog i społeczeństwo obywatelskie w walce z ubóstwem kobiet

Należy rozwinąć wspólnie z administracją krajową i europejską prawdziwy dialog społeczny w celu wymiany poglądów i w celu wniesienia wkładu w zwalczanie nędzy, poprzez dostarczanie konkretnych przykładów najlepszych praktyk w tej dziedzinie na poziomie europejskim.

Szczególna uwagę należy poświęcić pracy organizacji pozarządowych z uwzględnieniem także otrzymywanego przez nie z Komisji wsparcia finansowego.

Zapewnianie finansowania jako sposób walki z ubóstwem

Fundusze strukturalne, zwłaszcza Europejski Fundusz Społeczny, są kluczowymi narzędziami wspierania państw członkowskich w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Współfinansowane powinny być szczególne programy mające na celu promowanie aktywnego włączenia lub ponownej integracji kobiet na rynku pracy, a także specjalne programy szkoleniowe obejmujące niezbędne w kontekście nowych, zielonych miejsc pracy umiejętności i kwalifikacje. Uwagę należy poświęcić również utworzeniu usług pomocy, takich jak opieka nad dziećmi i osobami starszymi.

10.11.2010

OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH

dla Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

w sprawie ubóstwa kobiet w Unii Europejskiej
(2010/2162(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej(*): Gabriele Zimmer

(*). Procedura z zaangażowanymi komisjami – art. 50 Regulaminu

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że ubóstwo rodziców często prowadzi do ubóstwa dzieci i poważnie wpływa na dzieci w późniejszym okresie życia,
- B. mając na uwadze, że różnica w wynagrodzeniach mężczyzn i kobiet w UE wynosi prawie 18%, a zasada równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet jest jedną z podstawowych zasad określonych w europejskich traktatach,
- C. mając na uwadze, że skrajne ubóstwo, handel ludźmi, werbowanie do prostytucji i wszystkie inne rodzaje eksploatacji są ściśle powiązane,
 1. z zadowoleniem przyjmuje dokument Komisji „Strategia na rzecz równości kobiet i mężczyzn (2010-2015)”;
 2. zachęca Komisję i Radę do należytego uwzględnienia żądań Parlamentu wyrażonych w jego rezolucjach – z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie oceny realiów społecznych¹, z dnia 9 października 2008 r. w sprawie propagowania integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w Unii Europejskiej², z dnia 6 maja 2009 r.

¹ Teksty przyjęte, P6_TA(2007)0541.

² Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0467.

w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy¹ oraz z dnia 19 października 2010 r. w sprawie roli minimalnego dochodu w walce z ubóstwem i promowaniu społeczeństwa integracyjnego w Europie – przy opracowywaniu strategii politycznych i środków na następny etap Otwartej Metody Koordynacji na rzecz włączenia społecznego i ochrony socjalnej, strategii włączenia społecznego i przewodniej inicjatywy „Europa 2020” w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, przy udziale wszystkich zainteresowanych stron w procesie uczestnictwa;

3. zwraca się do państw członkowskich o przekrojowe zawarcie koncepcji równości płci we wszystkich strategiach politycznych dotyczących zatrudnienia i szczególnych środkach na rzecz poprawy dostępu do miejsc pracy, unikania nadmiernego udziału kobiet w niepewnym zatrudnieniu, zwiększania trwałego udziału kobiet w zatrudnieniu oraz rozwoju ich kariery zawodowej, a także na rzecz zmniejszenia segregacji płciowej na rynku pracy, z uwzględnieniem przyczyn bezpośrednich i pośrednich;
4. przypomina o dużej różnicy między mieszkańcami w środowiskach wiejskim i miejskim, jeżeli chodzi o dostęp do szkoleń, zatrudnienia i jakości pracy; za kluczowe uważa prawo wszystkich tych mieszkańców, zwłaszcza najmłodszych i należących do najbardziej narażonych kategorii, do otrzymania dobrego wykształcenia – zawodowego i akademickiego; w związku z tym wzywa państwa członkowskie i Komisję do wspierania tych grup za pośrednictwem skutecznego systemu aktywnych strategii politycznych i odpowiednich środków szkoleniowych, tak by umożliwić szybkie dostosowanie do wymagań rynku pracy;
5. usilnie wzywa państwa członkowskie do wdrażania zrównoważonych strategii politycznych umożliwiających wszystkim, w tym osobom najsłabszym i znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji, skuteczny dostęp do rynku pracy oraz możliwość lepszego godzenia życia zawodowego i prywatnego, przy zagwarantowaniu silnego wsparcia dla równych szans oraz wszystkich usług niezbędnych do tego celu, za pomocą środków wsparcia takich jak elastyczne godziny pracy oraz niedrogi dostęp do placówek opieki nad dziećmi;
6. zwraca uwagę, że w wyniku kryzysu gospodarczego bezrobocie i trudności społeczne wciąż zwiększają się w niektórych państwach członkowskich i że w różny sposób dotyczą one młodzież, osoby starsze, mężczyźni i kobiety oraz ich rodziny, w związku z czym wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do potwierdzenia ich zobowiązania oraz do przyjęcia konkretnych środków w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, jako że skrajne ubóstwo i wykluczenie społeczne stanowią naruszenie praw człowieka, a zjawiskiem tym jest dotknięty co najmniej jeden na sześciu Europejczyków; wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do położenia szczególnego nacisku na najsłabsze grupy (rodziców samotnie wychowujących dzieci, rodziny z trójgiem lub więcej dzieci, osoby niepełnosprawne, mniejszości etniczne, zwłaszcza Romów, osoby mieszkające w mikroregionach o najbardziej niekorzystnej sytuacji, ludzi o obniżonej zdolności do pracy i młodych ludzi bez doświadczenia zawodowego); uważa, że dostęp do edukacji i rynku pracy oraz uczestnictwo w życiu społecznym jest konieczne do godnego życia; wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do dopilnowania, by podjęte zostały środki mające na celu zwalczanie

¹ Teksty przyjęte, P6_TA(2009)0371.

ubóstwa wśród dzieci i by wszystkie dzieci miały w życiu równe szanse;

7. ponieważ bezrobocie jest najbardziej podstawową przyczyną ubóstwa, nierówności i wykluczenia społecznego także w przypadku kobiet, wzywa do utrzymania i tworzenia miejsc pracy w ukierunkowany sposób (jak oferowanie zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy lub miejsc pracy o elastycznych godzinach dla kobiet wychowujących dzieci), a oprócz środków związanych z zatrudnieniem sugeruje również wdrożenie ukierunkowanych strategii politycznych w celu wzmocnienia systemu zabezpieczenia społecznego (np. tworzenie placówek opieki nad dziećmi ułatwiających kobietom powrót na rynek pracy);
8. podkreśla, że w Europie jedna trzecia osób samotnie wychowujących dzieci żyje w ubóstwie;
9. wskazuje, że ubóstwo kobiet jest nie tylko wynikiem niedawnego kryzysu gospodarczego, ale konsekwencją wielu czynników, w tym stereotypów, istniejących różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, barier powodowanych brakiem godzenia życia rodzinnego z zawodowym, dłuższej średniej długości życia kobiet i ogólnie różnego rodzaju dyskryminacji ze względu na płeć, której ofiarami padają głównie kobiety;
10. podkreśla, że w przypadku utraty pracy ryzyko nieznaalezienia ponownego zatrudnienia jest większe dla kobiet, a w przypadku jej ponownego znalezienia jest bardziej prawdopodobne, że będzie ona mniej korzystna, ponieważ to wśród kobiet procent umów niepewnych i niedobrowolnej pracy w ograniczonym wymiarze godzin jest wyższy, a także ponieważ wciąż istnieją różnice w wynagrodzeniu na niekorzyść kobiet;
11. podkreśla, że brak dostępu do usług opieki nad osobami zależnymi, do odpowiednich systemów urlopowych oraz do elastycznych formuł pracy dla obojga rodziców często jest dla kobiet przeszkodą w uczestnictwie w rynku pracy lub w pracy w pełnym wymiarze godzin;
12. podkreśla, że nie należy zwiększać środków na Europejski Fundusz Społeczny;
13. wzywa Komisję do wzmocnienia europejskiej strategii na rzecz integracji społecznej i ochrony zgodnie z inicjatywą „Europejski program walki z ubóstwem” oraz do nasilenia działań na rzecz poprawy sytuacji w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci, co pozwoli im godnie żyć;
14. podkreśla konieczność zmniejszenia rozbieżności między zarobkami kobiet i mężczyzn, które przy takich samych kompetencjach i na takich samych stanowiskach prowadzą do nierówności płacowych i do wysokiego poziomu ubóstwa wśród emerytek lub wdów;
15. uważa, że na rynku pracy starsze kobiety mogą być przedmiotem dyskryminacji pośredniej lub bezpośredniej, a nawet równoczesnej dyskryminacji z wielu przyczyn, oraz że problemem tym należy się zająć; podkreśla, że zatrudnienie należy postrzegać jako najlepszy sposób zwalczania ubóstwa wśród kobiet; apeluje o ułatwianie udziału kobiet w każdym wieku w programach uczenia się przez całe życie; przypomina, że godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz kształcenia ustawicznego wymaga

szczególnej uwagi i wsparcia;

16. wzywa Komisję i Radę do niezwłocznego opracowania i wdrożenia strategii, której celem będzie zmniejszenie ubóstwa wśród dzieci o połowę do 2012 r. i przerwanie spirali ubóstwa w ogóle, zważywszy na fakt, że istnieje duże ryzyko przenoszenia długotrwałego ubóstwa z rodziców na dzieci, co może zmniejszyć szanse ich dzieci na lepsze życie; podkreśla w związku z tym potrzebę włączenia indywidualnych praw dziecka do głównego nurtu wszystkich strategii politycznych i działań UE w celu monitorowania i oceniania działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania ubóstwu wśród dzieci, potrzebę określenia i rozwijania działań priorytetowych, usprawnienia procesu zbierania danych oraz dalszego opracowywania wspólnych wskaźników na poziomie UE; uważa, że w tym kontekście istotne jest, aby ułatwiać rodzicom samotnie wychowującym dzieci wchodzenie na rynek pracy i powrót nań, jak również czynienie ustaleń z zakresu opieki społecznej dla rodziców samotnie wychowujących dzieci w świetle problemów przez nich napotykanym, a także zapewniać rodzinom wielodzietnym konkretne wsparcie; uważa, że dzieci z rodzin, w których nikt nie pracuje i w których panuje bieda, wymagają szczególnej uwagi i wsparcia, aby zapobiec w przyszłości ubóstwu;
17. zwraca uwagę, że międzynarodowe badania pokazują, iż z uwagi na nierówność płci (segregacja zawodowa, dyskryminacja płacowa itp.) kobiety są nadmiernie reprezentowane wśród ubogich osób pracujących i że tę różnicę w wynagrodzeniach dodatkowo powiększa pełnienie przez kobiety tradycyjnych obowiązków opiekuńczych, oraz że te dwa czynniki stawiają także kobiety w starszym wieku w szczególnie niekorzystnej finansowo sytuacji (różnica w wysokości świadczeń emerytalnych oraz oszczędności);
18. wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia oceny wpływu recesji gospodarczej oraz do zbadania zmienności warunków zatrudnienia i ich oddziaływania na najsłabsze grupy, ubóstwo i wykluczenie społeczne;
19. wzywa Komisję i państwa członkowskie do określenia, przyjęcia i monitorowania konkretnych wskaźników dotyczących płci w dziedzinie walki z ubóstwem i promowania włączenia społecznego;
20. zwraca się do właściwych władz krajowych o dokonanie przeglądu polityki imigracyjnej w celu zlikwidowania barier strukturalnych uniemożliwiających pełne uczestnictwo imigrantów; a także o gromadzenie danych na temat postępów w kwestii dyskryminacji wobec najsłabszych grup oraz o ocenę wpływu cięć wydatków związanych z dostępem do opieki zdrowotnej, edukacji i ochrony socjalnej;
21. przyjmuje do wiadomości decyzję Rady z dnia 17 czerwca 2010 r., która pozostawia w gestii państw członkowskich kwestię określenia we współpracy z regionami krajowych celów w zakresie obniżenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wyłączeniem społecznym na podstawie jednego lub kilku z trzech wskaźników zatwierdzonych przez Radę; uważa, że używając jedynie wskaźnika gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem, państwa członkowskie mogą systematycznie zaniedbywać takie kwestie jak ubóstwo pracujących, ubóstwo energetyczne, ubóstwo rodziców samotnie wychowujących dzieci, ubóstwo wśród dzieci i wyłączenie społeczne; wzywa państwa

- członkowskie, aby nie nadużywały swej swobody wyboru wskaźnika do osiągnięcia mniej ambitnych celów walki z ubóstwem; zwraca uwagę na problemy milionów europejskich emerytów, których emerytury są niewystarczające, aby wiązać koniec z końcem i pokrywać szczególne potrzeby spowodowane wiekiem, zwłaszcza z uwagi na wysokie koszty leków i leczenia; z naciskiem podkreśla, że nauka szkolna i wyższe studia dla najsłabszych grup powinny być priorytetem, w ramach którego każde państwo członkowskie powinno wyznaczyć własne cele;
22. przypomina, że Komisja Europejska ogłosiła rok 2010 „Rokiem walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym”, żeby ponownie podkreślić i umocnić polityczne zaangażowanie Unii Europejskiej w spowodowanie zdecydowanego przełomu w walce z ubóstwem i uznać podstawowe prawo osób żyjących w ubóstwie i w sytuacji wykluczenia społecznego do godnego życia i bycia pełnoprawnymi członkami społeczeństwa;
 23. przypomina, że Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010 miał być nie tylko kampanią w mediach, ale inicjatywą na rzecz dalszego pobudzania wielowymiarowych strategii politycznych w zakresie zwalczania ubóstwa i bardziej zaawansowanych wskaźników ubóstwa; dlatego zwraca się do Komisji o dokonanie krytycznego przeglądu nowych środków przyjmowanych przez państwa członkowskie w celu przewycięzenia ubóstwa i wykluczenia społecznego w tym kontekście;
 24. zwraca uwagę, że zgodnie ze wskaźnikiem Eurostatu dotyczącym zagrożenia ubóstwem w 2008 r. zagrożonych ubóstwem było prawie 85 mln osób w Unii Europejskiej i że – jak się szacuje – zgodnie ze wskaźnikiem dotyczącym niedostatku materialnego liczba ta wzrośnie do 120 mln osób; uważa, że z decyzji Rady w sprawie wskaźników ubóstwa mogą wynikać niejasności dotyczące ogólnego celu zmniejszenia o 20 milionów liczby osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do 2020 r. (zmniejszenie o 23,5% według wskaźnika Eurostatu dotyczącego zagrożenia ubóstwem, ale tylko o 16,7 % według wskaźnika dotyczącego niedostatku materialnego);
 25. ponownie wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do wzmocnienia instrumentów i poprawy ram prawnych w celu niwelowania różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn;
 26. zwraca uwagę, że ochrona socjalna, polityka w zakresie rynku pracy i polityka społeczna znacząco przyczyniają się do ograniczenia zasięgu recesji i skrócenia czasu jej trwania poprzez stabilizowanie rynków pracy i konsumpcji oraz że system zabezpieczenia społecznego jest stabilizatorem zarówno pod względem dochodów jak i wydatków;
 27. uważa aktywną politykę zatrudnienia (np. szkolenia w miejscu pracy, szkolenia i kształcenie zawodowe) za bardzo ważny w zapobieganiu ubóstwu proces, w którym istotną rolę odgrywają partnerzy społeczni; uważa ponadto, że aktywna polityka zatrudnienia (np. doświadczenie zawodowe dla młodzieży, warsztaty i miejsca pracy chronionej) to również kluczowy zestaw środków na rzecz zapewnienia równowagi oraz zwiększenia dostępności do rynku pracy i utrzymania zatrudnienia grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;
 28. uważa, że konieczne jest utrzymanie zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym,

zdecydowanego zaangażowania na rzecz kolejnych postępów ku równouprawnieniu za pomocą strategii będących następstwem przyjętego przez Radę Europejską planu działania Komisji Europejskiej w dziedzinie równouprawnienia, a także za pomocą ram działania w dziedzinie równouprawnienia uzgodnionych przez europejskich partnerów społecznych;

29. ze względu na fakt, że znalezienie pracy to siła napędowa zwalczania ubóstwa, podkreśla potrzebę stworzenia przejrzystych ram prawnych dotyczących nietypowych form zatrudnienia w celu zapewnienia odpowiednich warunków pracy i godnej płacy;
30. zwraca się do państw członkowskich, by w niezbędnych przypadkach ponownie przeanalizowały systemy zabezpieczeń społecznych, by uniknąć znacznego zróżnicowania w poziomie emerytur kobiet i mężczyzn, oraz by rozważyły możliwość wprowadzenia elementów korygujących, uwzględniających nieciągłość składek związaną z niepewnym zatrudnieniem i z wymogami macierzyństwa;
31. podkreśla znaczenie zindywidualizowanego przyjmowania podstawy w zakresie praw do ubezpieczeń społecznych i emerytur, co gwarantuje niezależność gospodarczą kobiet i mężczyzn;
32. zwraca uwagę, że ponieważ równy i pełny udział w życiu gospodarczym, politycznym i społecznym powinien być uznany za indywidualne prawo, w aktywnej polityce włączenia społecznego do zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego należy stosować holistyczne podejście, zwłaszcza poprzez zapewnienie pełnego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych oraz usług mających ogólne (gospodarcze) znaczenie dla wszystkich;
33. podkreśla, że równouprawnienie stanowi jeden z warunków wstępnych dla zrównoważonego rozwoju, zatrudnienia, konkurencyjności i spójności społecznej;
34. zwraca uwagę, że według specjalnego sondażu Eurobarometru „Równość płci w UE w 2009 r.” w Europie powszechnie uznawana jest potrzeba zmniejszenia różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn;
35. podkreśla potrzebę podjęcia zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym inicjatyw dotyczących godzenia życia rodzinnego i zawodowego w ramach walki z ubóstwem i zwiększania dostępu do godnych miejsc pracy; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do doskonalenia publicznych placówek opieki nad dziećmi oraz do tworzenia zachęt skłaniających przedsiębiorstwa do tworzenia zakładowych placówek tego rodzaju;
36. wzywa państwa członkowskie do lepszego godzenia życia zawodowego i rodzinnego poprzez konkretne środki, takie jak poprawa przejrzystości wynagrodzeń, trybu rekrutacji i opłat ubezpieczeniowych, umożliwianie elastycznych godzin pracy oraz równoważenie kosztów rodzicielstwa;
37. podkreśla potrzebę tworzenia na szczeblu krajowym polityki sprzyjającej integracji zawodowej i szkoleniu, a także szczególnych przepisów podatkowych dotyczących rodziców samotnie wychowujących dzieci, w ramach zwalczania ubóstwa, ubóstwa

- wśród dzieci i wykluczenia społecznego;
38. podkreśla potrzebę podjęcia zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim inicjatyw mających na celu zwalczanie dyskryminacji pod względem możliwości dostępu do rynku pracy oraz pod względem polityki płacowej;
 39. wzywa Komisję do dokładnego zbadania przeszkód w uczestnictwie w życiu społecznym, takich jak ubóstwo energetyczne, wykluczenie finansowe i utrudnienia w dostępie do technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK);
 40. z myślą o skutecznym zwalczaniu ubóstwa kobiet podkreśla znaczenie koordynacji polityki walki z bezrobociem i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu na wszystkich szczeblach zarządzania;
 41. przypomina, że walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym ma być prowadzona zarówno w ramach Unii Europejskiej, jak i poza nią, z myślą o wypełnieniu zobowiązania Unii Europejskiej i państw członkowskich do osiągnięcia do 2015 r. wyznaczonych przez ONZ milenijnych celów rozwoju;
 42. przypomina państwom członkowskim, że zapewnienie odpowiedniej opieki nad dziećmi stanowi podstawowy element równości płci na rynku pracy; w związku z tym przypomina państwom członkowskim o znaczeniu realizacji celów barcelońskich w zakresie opieki nad dziećmi, zachęcając kobiety do uczestnictwa w rynku pracy i wspierając równowagę pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym;
 43. wzywa państwa członkowskie do ułatwiania imigrantom i mniejszościom etnicznym dostępu do programów edukacyjnych i szkoleniowych, co ułatwi im uczestnictwo w rynku pracy;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	9.11.2010
Wynik głosowania końcowego	+: 44 -: 3 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Jean-Luc Bennahmias, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Frédéric Daerden, Karima Delli, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Pascale Gruny, Marian Harkin, Roger Helmer, Stephen Hughes, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Georges Bach, Raffaele Baldassarre, Jürgen Creutzmann, Tamás Deutsch, Julie Girling, Joe Higgins, Jelko Kacin, Jan Kozłowski, Antigoni Papadopoulou, Evelyn Regner

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	27.1.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 23 - : 1 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Barbara Matera, Siiri Oviir, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Franziska Katharina Brantner, Anne Delvaux, Christa Klaß, Norica Nicolai, Antigoni Papadopoulou, Rovana Plumb, Joanna Senyszyn
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Stanimir Ilchev